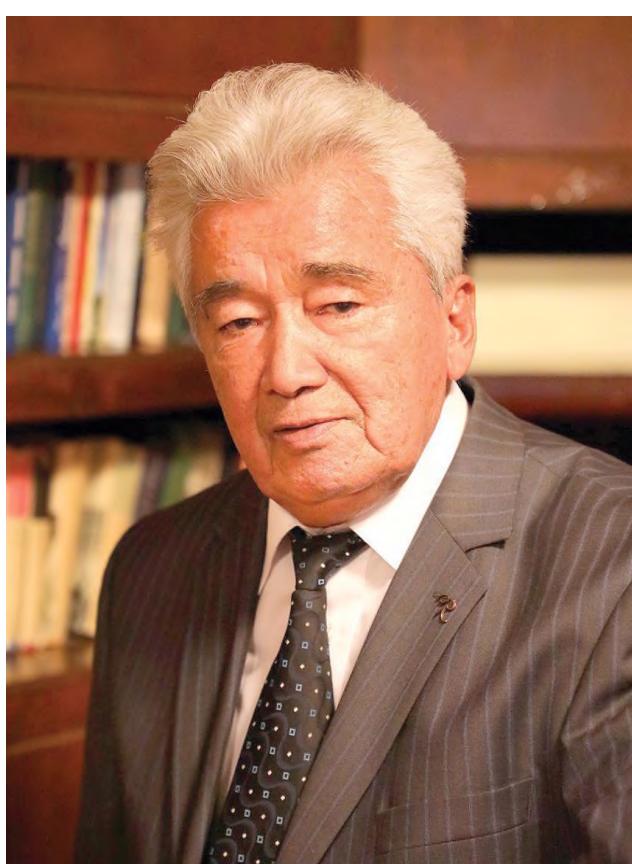

Баҳром АБДУҲАЛИМОВ,
“Адолат” СДП Сиёсий Кенгаши раиси

“ЖИМЖИТИЛКИК” Да МЕВАЛИ ДАРАХТГА ТОШ ОТИЛДИМИ?

Омон Матжон
таваллудининг
80 йиллиши

Ўзбекистон халқ шоири Омон Матжон таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан хотирасини агадидаштириш борасида республикамида хайрли ишлар бошланди. Шоирнинг туғилиб ўсган юрти Хоразм вилоятининг Янгибозор туманидаги марказий боғда унинг бўйича ўрнатилди. Жойларда шоир таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан учрашувлар, давра сұхбатлари, мушоиралар бўлиб ўтмоқда.

Муносабат

Рақобат ҳам
“инсофсиз” бўладими?!

Эътироф этиш лозим, сўнгги йилларда ўзбек тилининг мавқен анча юксалди. У турли соҳаларда кўлланилмоқда; халкаро минбарларда, жумладан, БМТ минбари орқали барадла янгратмоқда. Хорижий мамлакатларда тилимизни ўрганишга қизиқиш тобора кучаймоқда. Куни-кеча Навоий ва Бобур боболаримизнинг таваллуд айёллари арафасида кўплаб чет элликларининг соф ўзбек тилидаги чиқишли, шеъру газалларни ёдан ўқиши фикримизнинг якъол даилидир.

Қодир ЖЎРАЕВ,
Олий Мажлис Қонууччилик палатаси Халқаро ишлар ва
парламентлараро алоқалар қўмитаси раисининг ўринбосари

Бироқ гўзал ва бетакор тилимизнинг мавқенини янада юксалтириш, барча соҳаларда давлат тилини тўлаконли жорий этишини таъминлаш ўйлида хали амалга оширишимиз зарур бўлган талайгина вазифалар олдимизда турибди. Ана шундай вазифалардан бирى – амалдаги конун хужожатларининг лингвистик экспертизаси хисобланади. Зеро, конунларимизда қатор ғализ тушунча ва атамалар учрайдик, уларга тегиши тузатишлар киритиш пайти келди.

Масалан, нотўғри кўлланилган ана шундай атамалардан бирى “инсофсиз рақобат” биримкаси бўлиб, у Ўзбекистон Республикасининг ўнлаб норматив-хукукий хужожатларида учрайди.

Финляндияда хусусий мактаблар мавжуд эмас. Фин мактаблари ўртасида рақобат йўқлигининг сабабларидан бири шундун, барча мактаблар давлат маблаглари хисобидан молиялаштирилади. Шу боис қаердадир яхши, қаердадир сустрок таълим берилишига йўл қўйилмайди.

“инсофсиз рақобат” хато биримка хисобланади. Чунки “инсофсиз” сўзи жараён ёки ҳодисага нисбатан эмас, балки аниқ шахс ёки субъектта нисбатан кўлланилиши ҳаммага яхши маълум.

Энг ёмони, биз ушбу хатони тузатиш ўрнига амалдаги конун хужожатларида шундай ёзилган деб, янги қабул қилинаётган хужожатлarda яна таракорлашда давом этаяпмиз.

Афуски, бунга ўхшаган мисолларни яна давом эттириш мумкин. Шу сабабли, республикамизнинг атоқли филолог олимлари ва юристларидан иборат махсус комиссия ташкил этган ҳолда амалдаги хужожатларни лингвистик экспертизадан ўтказиш жуда муҳим. Бу ишни қанчада эртароқ амалга ошираск, шунча яхши.

18 февраль – “Адолат” социал-демократик партияси ташкил топган кун

“АДОЛАТ” СДП: КЕЧА ВА БУГУН

Абдукамол РАХМОНОВ,
“Адолат” СДП Сиёсий Кенгаши раиси
ўринбосари

Мамлакатимиз мустақиллигининг дастлабки кунлариданоқ сабиқ тузумнинг партияйи якка ҳокимлигига, зўравон компартия тизимига барҳам берилди, демократик қадрияларга асосланган кўп partiyaийлик ва партиялараро соғлом рақобат учун кенг ва тенг шароитлар яратиб берилганди, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 34-моддасида Ўзбекистон Республикаси фуқаролари касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ба бошча жамоат бирлашмаларига уюшиши, оммавий ҳаракатларда иштироқ этиш ҳукуқига эгадирлар, деб белгилаб қўйилганини фуқароларимизнинг сиёсий ҳукуқларини таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Конституцияйи имкониятлардан тўғри ва оқилона фойдаланган Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 44 нафар депутати ва бошча жамоатчилик вакилларининг ташаббуси ҳамда саъӣ-ҳаракатлари билан мамлакатимиз тарихида сонжиҳатидан иккинчи партия – ягона социал-демократик партия вуждуда келди.

1995 йил 18 февраль кунги партияянинг таъсис Курултойи бўлиб ўтди. Курултой қарори билан янги ташкил бўлган партияга Ўзбекистон “Адолат” социал-демократик партияси номи берилди. Унинг Низоми ва дастурлари тасдиқланди. Курултойнинг ўзбек халқига мурожаатномаси қабул қилинди. Буюк бобомиз Амир Темурининг “Куч – адолатда” шиори партияянинг асосий шиори сифатида белгиланди.

Фракция йигилиши

Омбудсман: МУРОЖААТЛАР НАЗОРАТГА ОЛИНДИ

Исон ҳукуклари, эркинлеклари ва қонуний манбаатларининг химоя килиниши ҳамда унинг амалда олий қадриятга айланиси Омбудсман фаoliyatining мухим йўналиши ҳисобланади. Шу боис, фуқаролар мурожаатлари билан ишлаш унинг фаoliyatida асосий ўрин тутади.

– Дадангиз яшаган уйнинг чирогини ёқиб ўтирангиз сизга кулаироқ эмасми? – деб сўрадим сұхбат асносида.
– Жуда яхши бўларди. Лекин бунинг имкони йўқ-да, – деб жавоб берганди ўшандা Сайёра опа.
Чунки бу ерда “Ногиронлар жамияти” жойлашган. Наҳотки “Ногиронлар жамияти” учун бутун бошли Тошкентдай азим шаҳарда бошқа жой топилмаса?!

6

Финляндия
таълими
муваффакиятлари

ЯХШИЛАР
ЁДИ
УЛУҒ

5

6

Таълимга эътибор – келажакка эътибор

ФИНЛЯНДИЯ ТАЪЛИМИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

Муродулло ФАРМОНОВ,
Боқент туман халқ таълими бўлими мудири,
"Адолат" СДП фаоли

Бухоро вилоят ҳокимияти ташаббуси билан туман халқ таълими бўлимининг бир гурӯҳ мудиrlари таълим тизими тажрибасини ўрганиш максадида Финляндияга сафар килдик. Сафар давомида биз ушбу мамлакатнинг қатор мактаблари фаолиятини ўргандик.

Финляндия таълим тизими бир нечта бўғиндан иборат. Мактабгача таълим пуллик, у оиласларнинг моддий имкониятидан келиб чиқиб

белгиланади. Болалар 7 ёшдан мактабга қабул қилинади ва бошлангич таълим 6 йил давом этади. Бошлангич мактабда болалар билан

битта ўқитувчи ишиласа, ўрта мактабда ҳар бир фан бўйича алоҳида ўқитувчи дарс беради.

Ўқув йили 38 ҳафта ва ҳар бир дарс 45 даққика давом этади. Мактабларда дарслеклар белгиланади.

Одатдан ўқувчилар тўққиз ѹиллик умумий ўқишидан сўнг ўрта таълимни иккичи босқичидаги иккичи йўналишдан бирини танлашлари керак бўлади: академик ёки касб-хунар таълими.

Академик йўналишга ўқувчилар қабул имтиҳонлари орқали танлаб олинади ва бу йўналишда болалар олинида

лар олий таълим муассасалари га ўқишига киришга тайёрланишади, алоҳида фанларни чукурлаштирилган ҳолда ўрганишади. Уч ѹиллик таълимдан сўнг ўқувчилар натижалари олий таълимга кириш-кирмаслигини ҳал қўлувчи миллий имтиҳонларда иштирок этишади.

Айни вақтда тадқиқотлар шуни кўрсатади, Финляндияда болалар мактабда ўзларини баҳтиёр ҳис этишади. Шунингдек, ўқитувчиларга нисбатан ота-оналар томонидан ишонч ва хурматнинг юкори эканлиги ҳам алоҳида эътиборга лойиқ.

Тахририятдан:

БИТИРУВЧИЛАР ЭМАС, ШАХСЛАР ТАЙЁРЛАНАДИГАН ТИЗИМ

Маълумки, мамлакатимиз таълим тизимида Финляндия тажрибасини кўллаш юзасидан кенг кўллами ишилар олиб борилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги «Таълим-тарбия тизимини янада таъмиллаштиришига оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорида Финляндиянинг таълим соҳасидаги ижобий тажрибасин мамлакатимиз таълим тизимига ҳамда Миллий ўқув дастурига жорий қилиш вазифаси белгиланган.

Албатта, кўпчиликни мазкур давлат таълим тизимининг ўзига хослиги нимада эканлиги қизиқтиради. Қуйида Финляндия таълим тизимининг ўзига хос жиҳатларидан айримларини сабаб ўтамиз:

• мамлакатда болалар 7 ёшдан бошлаб мактабга қабул қилинади. Зеро, тадқиқотлар жараёнида болаларни ҳаддан зиёд эрта мактабга бериш илмий жиҳатдан фойдали эканлиги тасдиқланган;

• мажбурий таълим 9 йил давом этади, ўқувчилар 16 ёшдан ўқишини тарк этишлари мумкин;

• Финляндияда энг яхши мактаб, бу туар жойига яқин жойлашган мактабdir;

• фин ўқитувчилари дунёдаги энг малакали мутахassislaridir. Мамлакатда ўқитувчilari қилиш учун камида магистр даражасига эга бўлиш керак. Ўқитувчilari худди шифокорлар ва юристлар каби маъкомга эга. Уларнинг ижтимоий мавзеи ҳам жуда юкори. Фин ўқитувchilarinинг бу қадар улкан мавзега эгалiklari ўқитувchi касбига бўлган талабнинг юкорилиги ҳамда малака имтиҳonlarining мураккabligi bilan izoxlanadi;

• Финляндияда хусусий мактаблар mavjуд emas. Fin mакtабlari ўrtasida raqobat йўkligining sabablaridan bўlgan shundak, barcha mакtабlар давlat mаблаглari ҳисобidan molnialiashdiriladi. Shu bois қаerдadir яхши,

қаerдadir сустроқ таълим beriliшига йўл қўйilmайдi. Taъlimga tикилган mаблагlар – noqulay iklimiga қaramasdan – mamlakatni nochor davlatdan bилиmga aсосланган iкtsodietta ega, яша daражаси юкорi bўlgan mamlakatlардан biriga aйлантиrdi;

• ўқuvchilar mакtабda kўproq tилларni ўr-ganiishi. Ular fin tилиni mакtабdagidi bixrini kунидан ўrganashi. 9 ёшида швед tилиni ўrganiishi boшlaши. 11 ёшиda ular учинчи tилиni (odatda ingliz tili) ўrganiishi ragbatlaniriladi. Kўplab ўқuvchilar 13 ёшиda tўrtinch tili ni ўrganaietgai bўladи;

• mamlakatdagi mакtабlarning barca ўқuvchilarinинг tushshigi давлат tomonidan қоплаб beriladi. 1943 йилдан бўё mazkur amaliyettga amal қилиb kelinmoқda;

• ўқituvchilar odatda kuniiga 4 soatdan mashqulot utkazadi va ҳar ҳafta ularga kасbий rivojlanish учун 2 soat vaqt aжratiladi...

Буюк сиймодарга эҳтаром

Суюндиk МАМИРОВ,
103-сонли мактаб-интернатининг
ижодий-маданий масалалар бўйича тарғиботчиси

Яшнобод туманидаги 103-сонли алоҳида таълим эҳтиёклари бўлган болалар учун давлат ижтисослаштирилган мактаб-интернатида Алишер Навоий таваллудининг 582 йиллиги ва Захирiddin Муҳаммад Бобур таваллудининг 540 йиллигига бағишинган маънавий-маърифий тадбир ўқказилди. Байрамона безатилган саҳна, буюк аждодларимиз сиймоси аks etgan tasvirlar, kitoblar kўrgazmasi, ўқuvchilar юз-кўзидagi яхон... Буларнинг барчasi адабiyet va maъrifat bairamasi nishonlanaietgandani dalolat beradi.

Тадбирни мактаб-интернат директори Эллёрбек Мусахонов очиб берди ва сўз мулканинг сultononi, мутафакkir, atokli давлат ва жамоат арбоби Алишер Навоий ва буюк шoир, комусий олим, давлат арбоби Захирiddin

Muhammад Boburning ҳaётvi va ijodi, bebaҳo маъnaviy merosi, ilm-fan rivojovi учun kўshgan ulkan ҳissasi, инсонparvarlik goylari bilan yўgrigangan asarlari, bu asarlardan ёш avlodini tarbiyalash, ulariga taъlim berisi жараёнida samarali foydalaniш zaurigligi xususida сўз юритdi.

Adabiy kechada ўқuvchilar uzbek adabiyetining ikki buyuk namoyandasining ruboyi va fozallariдан manumalalar ukiyi, ular tomonidan tayёрланган sahna kўrinishlari, xususan, ёш Alisherinni Mavlono Lutfij bilon ilk urashuviga. Boburning ҳaётindan olinigan lavzhalar barcaga manzur bўldi. Aliшer Navoий ва Bobur fozallariга bastalangan kuy-kushirkar, жозibali raxslar tadbiriga janada fayz baғishladi.

Ёднома

Таниқли давлат ва жамоат арбоби, етук олим,ベンазир устоз, самимий инсон...

Ҳеч муболагасиз, Ўзбекистон Fanlar akademiyasining muhibor aъzosi, yuriдik fanlari doktori, professor Anvar Aъзамхўжаев ҳaқida сўз боргандан uning замондошлари, ҳamkasblari va шогирdlari юқоридаги жумлаларга тақорор ва тақорор муражсаат қilaдилар.

УСТОЗНИ ХОТИРЛАБ

Мавлуда ЭЛМУРАТОВА,
Тошкент давлат юридик университети
ахборот-ресурс маркази ходими

Чиндан ҳам, А.Аъзамхўжаев ўзининг сермазмун xəёт йўли ва ибратли меҳнат фаoliyati bilan ҳукук soҳa vakiplari, ҳamkasblari, қolaverса, кўп sonli шогирdlariiga ҳaқiqiy юрист қандай bўliши lozimligini namoён этиб, замондошлari va yekinlari kalibida chin insonin siyafatlari bilan qadr topganchardan biyridi. Ҳaҳramonimiz ўsak insonin fazilatlardar soҳibi, moxir pedagog, ҳuкуk ilmifan равнақiga ulkan ҳissas kўshdi, mamlakatimizda ҳuкуkshunoqlik soҳasi taraqqiyeti doir salmoқli ilmий asarlari, risosola va darsliklari yaratdi. Uning давлат ва ҳuкуk назariyasi, uning tarihi, maъmuriy ҳuкуk masalalariiga oindik ikki ѡzdan ortiq ilmий asarlari shular jummalasidandir.

Anvar Aъзамovich olim bўliش bilan birga, tiniy-tinchimaidigang давлат arbobи ҳam edi. U kiши kўp illilar Toшkent давлат universiteti prorektorii, Oliy va ўrta maxsus таъlim vazirligi oliy ўқuv ўrtpulari boшkarmaши boшliги, Oliy таъlim vazirinining ўrinbosari, Adliya vazirinining birinchi ўrinbosari, Toшkent давлат юридik instituti rektori lavozimlariyida ibratli faoliyati olib bordi.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgan ilk davlatarda давлатimizning porloq kelaжagi учун munosib ҳuкуkshunoqlik kaderlari tayёрлаша, milliy ҳuкуk fanni rivojiga учун ўsak saloҳiyati юristlari guruhni etishiрища ustozning xizmatlari upkan.

Istiqlolning ilk illariда mamlakatimizda mustaqil давлат siyafatida янги қонунlar tayёрланib, ҳaётta tabtiy etila boшlandi. Respublikamizning Asosiy қonuni xisoblangan Konstituciymizni ishab chikiшda bir қator йирик ҳuкуkshuno pardan iborat komissiya tarkibida Anvar Aъзамхўжаев ҳam faol ishtirok этиdi.

Ўзбекистон Respublikasining Jinoят, Jinoят processesu, Maъmuriy javobgarlik kodexlarini tayёрлаsha etuk ҳukukshuno olimlар katorida ustozning ҳam munosib ҳissasiga bor.

Шу bilan birga, fidoiy ustoz ilm соҳasida ҳam, давлат ishlariда ҳam faol қatnashi, mustaqil Ҳzbekiston ҳukukshunoqlik va давлат kuriishi masalalariiga tarihiqiga ѱndashuvlar ishab chikiшda жоссаси bor.

Шу bilan birga, fidoiy ustoz ilm соҳasida ҳam, давлат ishlariда ҳam faol қatnashi, mustaqil Ҳzbekiston ҳukukshunoqlik va давлат kuriishi masalalariiga tarihiqiga ѱndashuvlar ishab chikiшda жоссаси bor.

Olim mamlakatimizda etuk ҳukukshuno kaderlari tayёрlaşa maқsida tashkil etilgan Toшkent давлат юридik instituti faoliyati yўlga kўyishda ҳam boш-кўz bўldi. 1993 йилдан umrinining oxiригача Ҳzbekiston Respublikasi Inson ҳukukleri bўyicha milliy kўmita raисi lavoziimida ishabdi.

Шуни ҳам aloҳida tashkilash joyzki, kасbiga bўlgan muhabbat, tashkilotchiligi, ўsak pedagogik makhrohati, қolaverса, soҳadagi fildorona mehnati bilan mamlakatimiz ҳukuk соҳasida ўziga xos maktab tayratan. Ҳuкуkshunoqlik kaderlari tayёрlaşa tarihiqati ѱndashuvlar ishab chikiшda жоссасi bor.

Ustozning kўp illilari samarali faoliyati mamlakatimiz ҳukuemat tomonidan, shuningdek, xalqaro mikёsda ҳam этиrof etili, munosib başolanqan. Muhtasap aytganda, kamtar, fidoiy ўқituvchi, bargen ustoz Anvar Aъзамхўжаevning ҳaётvi wa faoliyati barchamiz учун ҳaқiqiy ibrat maktabidir.

Agar ustoz xəёт bўlganida bu yil tabarruk 95 ёshni karsilagani bўlар edi. Vaqt ўtib borar ekran, vokalearlar tarixi vaqtlariga yўl, muhrxlik boraveradi. Bu jaraenda ustozimiz Anvar Aъзамхўжаevning umr yўli, amalga oshirgan эzgu ishlari xalqimiz, ilm-fan aҳali, ҳukuk соҳasi vakkilari va шogirdlari ёdida mangu saklanadi.

Таклиф

ЯХШИЛАР ЁДИ УЛУФ

Бу мақолани ёзишдан аввал кўп ўйландим. Охир қўлумга қалам олдим. Ёзмасам, кўнглимда армон бўлиб қолиши аниқ. Сўзим Ўзбекистонни қарийб чорак аср бошқарган Шароф Рашидов уй-музейини Тошкентда очиши ҳақида. Тўғри, атоқли адаб, сиёсатчи, дипломатинг Жиззахда муносаб уй-музеи фаолият кўрсатмоқда. Лекин Тошкент билан Жиззах оралиги анча масофа. Колаверса, Шароф Рашидов ўттиз ўйдан ортиқ пойтахтимизда истиқомат қилган.

Муқаддас АБДУСАМАТОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими,
I даражали меҳнат фахрийси

Замон ўзгарди. Одамлар ўзгармоқда. Ҳаётимиз бу қадар яхшилишини бундан ўн ўй аввал тасаввур ҳам қилиб бўлмасди. Албатта, бунда биринчи галда истиқлонинг ўрни катта. У бизга эрк, ўзлигимизни англаш ҳуқуқини башх этди. Айниқса, Ўргобишмизнинг кейининг 5-6 йил ичидаги олиб бораётган сиёсати, шахризиздаги ўзгаришлар ҳақида ҳар қанча фарҳ билиш гапириш мумкин. Инсонни улуғлаш, қадрлаш, турмуш шароитига яхшилаш борасидаги ишлар таҳсинга лойӣ. Янги Ўзбекистон инсон кадрланидаги юрт эканлиги дилини куонтирида.

Энди асосий мавзуга қайтсан. Яқинда "Ниёзбек ўйли" кўчасида айланбид С.Есенин, С.Бородин уй-музейларига бордим. Ҳар иккисида ўтказиладиган турли тадбирларда қатнашиб турман. Улар доим қикувичлар учун очи.

Шу кўчанинг бошида Шароф Рашидов ва Ҳамид Олимжон яшаган уйлар бир-бирiga яхин жойлашган. Мармаргошдаги "Бу ерда 1931-1941 йилларда Ҳамид Олимжон яшаб ижод этган" деган ёзувни ўқиб, атрофа қарайзиз. Нақ ҳароба. Уйда яшагувчи-лар бор. Лекин...

Сўнг Шароф Рашидов яшаган уй олдига бордим. Текис ўтган икки чинор савлат тўйиб турибди. Ён тарафидаги эшикка "Ногиронлар жамияти" деб ёзилган Чинорлар эса ўз савлати билан хонадон эгасини эслатади. Баланд, танаси текси, тиква, чироқи. Бино эшигига "Шарофбод" деб кўча номи ёзилган. Ўйланиб қол-

дим. Кўчанинг бу юзида 43-сонли мактаб. Ўзимча кўчадан ўтган-кетгандарни, ўқувчи-ёшларни саволга тутдим. "Бу уйда ким яшаган?". Ўн-ўн ичидаги ўзгаётган сиёсати, шахризиздаги ўзгаришлар ҳақида ҳар қанча фарҳ билан гапириш мумкин. Инсонни улуғлаш, қадрлаш, турмуш шароитига яхшилаш борасидаги ишлар таҳсинга лойӣ. Янги Ўзбекистон инсон кадрланидаги юрт эканлиги дилини куонтирида.

Шароф Рашидов умринг охирги йилларини ўтказган уй (Г.Лопатин кўчаси) хозирги кунда бўш турибди. Маълумки, Ш.Рашидов вафотидан сўнг бу уй ўша пайтдаги қишлоқ ҳўялалиги вазирига берилган. Ваҳоланки, Шароф аканинг фарзандлари бор эди. Ўйнинг янги эгаси ҳудудга қўйилган хотира ёдгорлигини бузуб ташлаган. Ҳозирги кунда собиқ вазирнинг фарзандлари бу уйда деярли яшамайди. Мустақилликдан сўнг маҳалласида аҳли уйга мемориал доска ўрнатишига уриниб курди, лекин натижага бўлмади.

беш кишидан биргина аёл тўғри жавоб берди: "Шароф ака яшаганлар".

Калбимда ўқинч пайдо бўлди. Ахир бу инсоннинг халқимизга қилган меҳнатлари, юрт равнақига қўшган хиссалари озмунчами? Таваллудининг юз йиллиги арафасида Жиззахда Шароф Рашидовга ҳайкал ўрнатилди. Катта музей очилди. Шубҳасиз, халқпарвар раҳбар, санъат ва маданият фидойисининг ҳаёт ўйли ёшларимизга, жумладан, Тошкентда истиқомат қиливч ўйгит-қизларга ҳам ибрат бўлгуплик. Уларда ҳар доим ҳам Жиззахга бориб келиш имкони бўлмайди-ку. Ёшлар Тошкент метросини ким кургани, ташабbusкори ким бўлганини билсалар фойдадан холи бўлмасди. Ёки юзлаб беморлар шифо топаётган Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси хузуридаги Тибибёт Баш бошқармасининг 1 ва 2-сон Марказий клиника шифохонасининг бинolari, Халқлар дўстлиги саройи, "Қиброй" сихатоти биноси, 16 қаватли соатли "Матбуотчилар уйи" каби ўтиборга молик жойлар халқимизга Шароф Рашидовдан ёдгорлик эмасми?

Буни ҳаёт дейдилар. Бир пайтлар айрим сиёсатни юзаки тушундиган кишилар томонидан Шароф ака руҳи покларига роса тош стилди. У гаплар ўша давр нуктai назаридан, кўрўна хулосалар сабабли айтилганди.

Асл ҳақиқат шундаки, Шароф отанинг кимлиги, самарали меҳнатлари, рестубликамиз тараққий этиши учун астайдик куршаганини халқимиз яхши билади. Шундай экан, Шароф Рашидов хурматини амалда жойига қўйиш инсоний бурчимиз эмасми?! Ҳеч бўлмаганди, у киши яшаган уйга мемориал доска қўйилса, ўтган-кетгандар, айниқса, кексалар "Худо раҳматига олтин" деб ўтишиди-ку! Бу ҳам бир савоб. Юнусобод туманидаги "Буюк Турон" маҳалласида ўй-музейи очилса айни муддо бўлар эди.

...Бир пайтлар "Қиброй" сиҳатгоҳига дам олганни борган эдим. У ерда Сайёра Шарофовна Рашидовани учратдим. Инсултдан кейин ёрдамчиларга етаклаб юрибди. Суҳбатлашиб қолдик.

- Дадангиз яшаган уйнинг чироғини ёқиб ўтирангиз сизга

кулайроқ эмасми? - деб сўрадим сұхбат асносида.

- Жуда яхши ўйларди. Лекин бунинг имкони ўйқ-да, - деб жавоб берганда ўшандо Сайёра опа.

Чунки бу ерда "Ногиронлар жамияти" жойлашган. Наҳотки "Ногиронлар жамияти" учун бутун бошли Тошкентдай азим шаҳарда бошقا жой топилмас!

Етимишинчи-саксонинчи ўйларда Ўзбекистон нимагаки эришган бўлса Шароф ақадаги қатъиятлиллик, инсонпарварлик, ҳар қандай шароитда ҳам одамларга ғамхўр була олиш, оқ билан қорани ажратса билиш, шоҳга ҳам, гадора ҳам бир хил мумомала қилиш каби ажойиб фазилатлари тўғвалий бўлган. Президентимиз Шавкат Мирзиёев ушбу ноёб фазилатлар ва меҳнатлари хусусида адибнинг 100 йиллик юбилейидаги маърузаларida алоҳида таъқидлаб ўтганлари барчамизга аён. Демакки, у инсоннинг хурмат ва этиромиди муносиб хотирланаётгани учун кекса авлод вакиллари қалбida миннатдорлик туйғуси бисер. Шу бois пойтактимизда Шароф Рашидов ўй-музейи ташкил этилса нур ўстига нур бўлар эди.

Яна шуни алоҳида таъқидлаб ўзимки, Шароф Рашидов умринг охирги йилларини ўтказган уй (Г.Лопатин кўчаси) ҳозирги кунда бўш турибди. Маълумки, Ш.Рашидов вафотидан сўнг бу уй ўша пайтдаги қишлоқ ҳўялалиги вазирига берилган. Ваҳоланки, Шароф аканинг фарзандлари бор эди. Ўйнинг янги эгаси ҳудудга қўйилган хотира ёдгорлигини бузуб ташлаган. Ҳозирги кунда собиқ вазирнинг фарзандлари бу уйда деярли яшамайди. Мустақилликдан сўнг маҳалласида аҳли уйга мемориал доска ўрнатишига уриниб курди, лекин натижага бўлмади.

Шароф Рашидовнинг янна бир фарзанди Гулнора Рашидова ҳам музей очиши, метро станцияларидан бирини Рашидов номи билан аташ ҳақидаги таклифлар билан атиб ўтиргуб юрибди...

Яхшилар ёди улуг, дейди халқимиз. Назаримизда, ушбу ҳўялалиги амал яхши билан ҳолда, Тошкентда Шароф Рашидов музейини очиши вақти келди. Мутасаддилар бунга нима дейишаркан?

Омон МАТЖОН,
Ўзбекистон халқ шоири

Эркинликни яшаш қонуни – курашмок

Табиат буюк бир шоир экан: ёмғирни ерга, ранглар камалагига солиб отади... Ерга ошираётган ҳар учкун корга гул солиб улугради.

У чиндан ҳам буюк! Шоирд бўлсан эдим унга...

Самарқандда – Регистон майдонида Навоий кинотеатри бор. Унинг пештогига ўрнатилган карнайдан гоҳ-гоҳ мусикалар эшилтирилиб, бутун майдон кўшикка кўмилид кетади.

Лекин майдон ўртасидаги улкан автомобил катновини кесиб ўтгаётганинида карнай овози бирлаҳа эшилтилмайди колади. Бу шовкндан холос бўлиб, тинч гулзорлар сари олислар экансиз, кий яна эшитила бошлади...

Баъзан ажойиб бир манзара га маҳли ўтиб турганингиздан ўтиб кўяйди. Оркада – баландроқда турганилар эса уни бемалол кўриб тураверадилар.

Сув бўйида ўтирардик. Сен ойнинг аксига караб ўтирас, сувдаги ойнинг устига кум сепар, гўё уни кўммоқчидек элинг. Сув лойқаланар, лекин кафтинга кум тугани билан ой яна ярактай бошлади.

Ўйланни қолдинг:

- Нур ҳам сув бўлганида эди, пойимизда шундай ястаниб ётар эди...
Жимиб қолдинг, кейин бош чайқадинг:
- Йўқ, уни лойқатиб кўярдик...

Икки чол сухбатлашарди. Уларнинг вазмин, ургули сухбатидан шу сўзлар кулогимга чалинди:

- Бу дейман, мулла Шомурод, кўхна дунё наёқка кетапти ўзи?

- Ўтишиш, кария, ўтишиш...

Баҳор асаларилар мусикаси: "Ғув-ғув-ғув".

Бу мусика гулларнинг кулогига изҳори мухаббат, тупрокка эса тирилиш гимни бўлиб эшилтилади.

Бу мусикага дуч келган шабада мулзам қолиб, унга тақлид килади. Лекин бу кўйин ўзидан тополмай, гирдикапалак бўлиб кетаверади.

Бу мусиканинг этиштаги дарё киргокка тирамиши чиқади, ғенгликларга қарайди, ўзини унтуади, йўлини унтуади.

Бу мусика ёш топларни алладек эритади, элитади. Қарияларига эса водийнинг ўз кенглигидан зерикб қилган хиргойисидек туюлади.

Бу мусика ўрмоннинг кулогига кирда кўшша бош кўйиб кўйлаётган лолаларнинг саси бўлиб куялади.

Бу мусика айқопловонга асал хидини келтиради. У заҳ ва оч ўрмонни, корости уясини – болаларни унуттиб ўша иссиқ ғенгликларга шошади – факатини панхия сўравериш билан кун ўтармида, куриб кетсин!

Инсонга бу мусика буюк умидлар кўшиги бўлиб шитилади, юрагини жўр этади унга.

- "Ғув-ғув-ғув..."

О, Ўзбекистон, асал сандигим менинг, аслистоним менинг!

"Чик-чик-чик"... Бу – соатнинг товуши. Деразадан Баҳор салтанати кўриётар – ховурланиб ётган хув тупрокда, бўготдан узилаётган катрада, ҳавода, тамизнинг ҳам ҳар бир хужайрасидаги туйтуда гўзал ва чексиз ҳаёт кайнаб ётибди. Ҳаётнинг мангу, борликнинг бокийлигига буткул ишонаман!

Ҳаёт фуреат мисоли поёнишси ва илинжисиз экан, ўлим ўзи нима, каердан бошланади?

Баҳорда гуллаш билан бирга... чириш ҳам бошланади. Агар кўкармасан, чирыйсан!

Эндинга тили чиқкан кизил лаб кизғалдок шабадада чайкалиб ёнбошидаги саганани турти:

- Ҳой, турсанг-чи, баҳор келди-ку!

Одамни келажак эмас, ўтиши донишманд килади, лекин донишмандлик келажакка интилишнинг ўзгинасидир.

Бу тупрокнинг тилини дехкон билади, шоилар у билан юлдузлар оркали гаплашадилар.

...Бир шоир қаламини тушириб қўйиб сира тополмаган эди. Негалигини энди тушундим: Ерга теккан заҳоти илдиз отиб, кўчут бўлиб колган экан ўша камалади.

О, Ўзбекистон тупроғи, сендан ўрганмоқ керак шоирликни!

- Эркинлик нима?

- Йиғилмок, курашмок?

- Имкон бўлмаси-чи?

- Ҳамма имкониятларга курашиб эришасан. Курашдан ташкиридан ҳаёт (агар бу хаёт бўйса) бўшил...

- Демак, эркинликнинг яшаш конуни – курашмок!

Ҳаёт ажойиб ўқитувчи: иншо ёздиради, ўзингта текшириради, баҳони эса бошкаларидан ҳаётди. У ҳеч кимга ён унён, ё гувоннома бермайди. Факат бальзи ўқувчи